

Nota Ieper Klaverstraat 25

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

17-6-2019

1. Gemotiveerd advies

Deze nota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Ieper Klaverstraat 25 (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen woongebied en binnen een archeologische zone, en waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 300m² of meer bedraagt en de bodemingrepen 100m² of meer bedragen, werd door de initiatiefnemer een archeologienota toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog en werd bekrachtigd door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Deze bekrachtigde archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een proefputtenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit proefputtenonderzoek beschreven.

De advieszone was ca. 120m² groot zoals aangegeven in de opgemaakte bureaustudie. Hiervan werd 4,8m² (4%) onderzocht door middel van proefputten. Dit was voldoende om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden en een correcte inschatting te maken van het archeologisch potentieel van het plangebied. Er werden 3 proefputten aangelegd, verspreid over het plangebied en rekening houdend met de geplande werken. Twee proefputten werden aangelegd binnen de bestaande woning, 1 in de tuinzone, aansluitend bij de bebouwing. De putten waren beperkt in oppervlakte, wegens de kleine ruimte waarin deze werden aangelegd, en in diepte, wegens de ondiepe verstoringsdiepte.

Tijdens het proefputtenonderzoek kon een goed inzicht verkregen worden in de stratigrafie en de algemene archeologische geschiedenis van het onderzoeksgebied gedurende de laatste eeuwen (Nieuwe en Nieuwste tijd). In werkput 1 werden zo structuren aangetroffen die gerelateerd kunnen worden aan de vooroorlogse fase van het terrein. Het gaat om een vloerniveau, afwateringsstructuur en een stortlaag die mogelijk buiten de toenmalige woning dienen te worden gesitueerd. Vondstmateriaal toont aan dat het niveau vermoedelijk in de 19de of aan het begin van de 20ste eeuw, vlak voor de Eerste Wereldoorlog, kan worden gesitueerd. De bovenliggende puinpakketten lijken te dateren van na de heropbouw van de gebombardeerde stad en de constructie van het nieuwe woonhuis rond de jaren 1920. Mogelijk hebben ze verband met de constructie van een nieuw vloerniveau binnen de woning, ten vroegste vanaf de jaren 1960. De puinpakketten bevatten echter ook een grote hoeveelheid ouder materiaal, waaronder grijs aardewerk, dat mogelijk in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog vermengd raakte met recentere pakketten die vervolgens werden opgevoerd op de gebombardeerde zones. In werkput 2 werd een gelijkaardige chronologie vastgesteld. In deze werkput werd een beerput aangetroffen die op basis van de vulling in de vroege 20ste eeuw moet worden geplaatst. Ook de toenmalige achtergevel van het vooroorlogse gebouw werd gedocumenteerd. De bovenliggende puinpakketten dateren vermoedelijk uit de periode vlak na de Eerste Wereldoorlog. In werkput 3 werden enkel puin- en tuinlagen aangetroffen waarvan de oudste vermoedelijk eveneens de 19de of vroeg 20ste-eeuwse fase vertegenwoordigen. De bovenliggende puinpakketten kunnen waarschijnlijk eveneens worden gelinkt met de heropbouw na de Eerste Wereldoorlog. Zowel in het woonhuis als in de tuin werden binnen de puinpakketten

¹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/10497>

drijfbandfragmenten aangetroffen die direct gelinkt kunnen worden aan de bombardementen van Ieper in de Eerste Wereldoorlog. Het onderzoek toont aan dat onder deze pakketten, die gelinkt kunnen worden aan de heropbouw van Ieper, nog oudere sporen aanwezig zijn die een gunstige bewaring kennen. Deze sporen bevinden zich buiten het bereik van de ingreep die gepaard gaat met de geplande renovatie van de woning of zijn van zeer recente aard en dus minder relevant met het oog op kenniswinst over de ontwikkeling van het plangebied en zijn omgeving. Sporen ouder dan de 19de eeuw kunnen op grotere diepte aanwezig zijn, maar zullen niet worden geroerd door de werken waardoor in situ behoud wordt geprefereerd.

Het proefputtenonderzoek heeft aangetoond dat de bovenste strata waarop de geplande werken een invloed zullen uitoefenen, kunnen worden toegeschreven aan de recentere periodes, vlakvoor en vlak na de Eerste Wereldoorlog. De aangetroffen puinpakketten kunnen vermoedelijk in verband worden gebracht met de wederopbouw van Ieper in de naoorlogse periode. De sporen die werden aangetroffen onder deze pakketten kennen een relatief gunstige bewaring, waardoor oudere sporen op grotere diepte – buiten het bereik van de geplande verstoringen – kunnen worden verwacht. Voor deze eventuele sporen is in situ behoud dan ook verkiesbaar.

Wanneer de resultaten van het proefputtenonderzoek worden afgetoetst aan de geplande werken, hoeft **geen verder archeologisch onderzoek** plaats te vinden. Het proefputtenonderzoek toonde immers aan dat de bovenste niveaus gevormd worden door recente (puin-)pakketten. De hieronder aangetroffen archeologische sporen zijn van relatief recente datum en bevinden zich bovendien grotendeels dieper dan de geplande bodemingreep. Dankzij het proefputtenonderzoek kan op basis van de resultaten gesteld worden dat een verder archeologisch onderzoek in het kader van de geplande werken niet zal leiden tot een significante kennisvermeerdering en dat eventuele oudere sporen in situ bewaard zullen blijven.

- De diepste ingrepen zullen plaatsvinden in de tuinzone, waar een nieuwe achtergevel zal worden geconstrueerd worden. Deze wordt gefundeerd tot op vorstvrije diepte, wat gepaard zal gaan met een smalle sleufvormige uitbreiding tot op ca. 80cm diepte. Daarnaast zal een nieuw terras worden aangelegd, waaronder een klein bufferbekken wordt voorzien. Het proefsleuvenonderzoek toonde echter aan dat in deze zone tot een diepte van ca. 110cm louter tuinlagen en puinpakketten van relatief recente datum (19de – 20ste eeuw) aanwezig zijn. De beperkte oppervlakte van de ingrepen en de aanwezigheid van deze relatief recente puinpakketten maakt dat hier geen verder onderzoek aangewezen is.
- Binnenin wordt de bestaande woning gerenoveerd en naar achteren toe uitgebreid, waarbij de bestaande vloer zal worden uitgebroken en een nieuwe vloeropbouw wordt voorzien. De werken die gepaard gaan met deze uitbreiding en renovatie zullen tot een maximale diepte van ca. 40cm reiken. Het proefputtenonderzoek toonde aan dat in de bovenste 40cm voornamelijk puinpakketten aanwezig zijn binnende woning. De archeologische structuren die voorkomen rond deze diepte zijn daarnaast van relatief recente datum (late 19de – vroege 20ste eeuw) waardoor de kenniswinst die ze opleveren eerder beperkt is. Wel tonen ze aan dat vooroorlogse structuren een gunstige bewaring kunnen kennen op plekken die hevig gebombardeerd zijn geweest waardoor ook oudere sporen, die hier in situ kunnen worden behouden, kunnen worden verwacht.

Het archeologisch ensemble wordt voorlopig bewaard bij Acke & Bracke bvba. Na afronding zal het ensemble definitief bewaard worden, volgens de bepalingen van de Code van Goede Praktijk, bij de initiatiefnemer.